

Sag C-481/23 [Sangas]ⁱ

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

26. juli 2023

Forelæggende ret:

Audiencia Nacional (Spanien)

Afgørelse af:

24. juli 2023

Eftersøgt:

JMTB

**AUDIENCIA NACIONAL (DOMSTOL I VISSE STRAFFE-,
FORVALTNINGS- OG ARBEJDSRETTLIGE SAGER)**

AFDELINGEN FOR STRAFFERETTLIGE SAGER

[Udelades]

[nationale processuelle spørgsmål]

**PRÆJUDICIELT SPØRGSMÅL INDGIVET TIL DEN EUROPÆISKE
UNIONS DOMSTOL**

1. Retten, der forelægger det præjudicielle spørgsmål:

[Udelades] Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional (domstol i visse straffe-, forvaltnings- og arbejdsretlige sager, afdelingen for strafferetlige sager).

2. [Udelades] [identifikation af intervenienterne]

ⁱ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til navnet på en part i sagen.

3. Sagens genstand og faktiske omstændigheder:

Ved dom af 21. februar 2022 (ROJ: SAN 677/2022 – ECLI:ES:AN:2022:677), afklaret ved kendelse af 3. marts 2022 [udelades], blev bl.a. den tiltalte JMTB som gerningsmand til TRE lovovertrædelser MOD SKATTE- OG AFGIFTSMYNDIGHEDERNE og lovovertrædelsen HVIDVASK idømt følgende straffe:

a) For hver af de tre lovovertrædelser MOD SKATTE- OG AFGIFTSMYNDIGHEDERNE: to års fængsel og bøde på 23 mio. EUR for regnskabsåret 2011, 135 mio. EUR for regnskabsåret 2012 og 140 mio. EUR for regnskabsåret 2013 samt tab af muligheden for at modtage subventioner eller statsstøtte og retten til at nyde godt af skattefordele eller -begunstigelser eller social bistand i en periode på tre år.

b) For lovovertrædelsen HVIDVASK: seks års fængsel og en BØDE på 54 mio. EUR.

De strafbare handlinger, for hvilke den tiltalte blev dømt, bestod kort fortalt i oprettelse af forskellige selskaber i Spanien, i hvis ledelse han indsatte stråmænd, der handlede som angivelige direktører, med henblik på at begå skatte- og afgiftssvig med hensyn til betaling af moms i Spanien for regnskabsårene 2011, 2012 og 2013 i forbindelse med salg af kulbrinter i Spanien. Endvidere trak denne tiltalte, for at skjule de undtagne beløbs oprindelse, midler ud af de selskaber, der var blevet brugt til at begå skatte- og afgiftssvig, og traf bestemmelse om overførsler til andre selskaber, der var en del af svindlen, og til konti i udlandet.

Efter meddelelsen om, at den tiltalte havde iværksat kassationsappel til prøvelse af denne dom, blev han nægtet tilladelse til at rejse til Rumænien, men efter at den tiltalte var blevet lokaliseret ved grænsen til Kroatien på vej mod Rumænien, blev der påbudt eftersøgning, arrest og varetægtsfængsling af ham på det nationale og internationale område ved udstedelse af en europæisk og international arrest- og overgivelsesordre.

Ved skrivelse af 4. april 2023 fra appeldomstolen i Alba Iulia (Rumænien) blev der fremsendt kopi af straffedom nr. 21/13.3.2023, hvorved det blev afslået at fuldbyrde den europæiske arrestordre mod den tiltalte.

I præmisserne til den rumænske domstols dom, hvorved det blev afvist at overgive den tiltalte, anføres for det første, at ingen af de obligatoriske grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre foreligger.

Endvidere fastslås det i denne dom hvad angår undersøgelsen af, om nogen af de fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre foreligger, at den person, der begæres overgivet, har fremlagt dokumenter, som påviser, at han har været permanent og lovligt bosat på Rumæniens område i en periode på mindst fem år, og at den eftersøgte har erklæret, at han ikke ønsker at blive overgivet til de spanske judicielle myndigheder, hvilket er ensbetydende med et

afslag på fuldbyrdelse af dommen i den udstedende medlemsstat, hvorfor det fastslås, at der foreligger en grund til at afslå overgivelsen.

På den anden side anførte den rumænske domstol, at de lovovertrædelser, for hvilke den person, der begæres overgivet, blev dømt i første instans af den judicielle myndighed, der har udstedt den europæiske arrestordre, i den nationale lovgivning er fastsat som skatte- og afgiftssvig og hvidvask, at straffen for disse to lovovertrædelser er fastsat til fængsel i tre til ti år, og at forældelsesfristen for strafferetligt ansvar, såfremt de strafbare handlinger havde henhørt under de rumænske judicielle myndigheders kompetence, ville have været ti år regnet fra tidspunktet for den sidste handling eller undladelse. Den pågældende rumænske domstol fastslog, at de tre lovovertrædelser vedrørende skatte- og afgiftssvig, for hvilke den person, der begæres overgivet, er blevet dømt, blev begået i regnskabsårene 2011, 2012 og 2013, således at det kan lægges til grund, at forældelsesfristen begyndte at løbe senest den 31. december 2013.

Imidlertid anførte den nævnte domstol, selv om den som beskrevet ovenfor fastslog, at forældelsesfristen begyndte den 31. december 2013, og at forældelsesfristen var ti år, følgende: *Såfremt forældelsesfristen for strafferetligt ansvar ikke er blevet afbrudt eller suspenderet, er den udløbet den 30. december 2021* [sic], og den anførte endvidere, at der siden begåelsen af de strafbare handlinger ikke har foreligget nogen grunde til at afbryde forældelsesfristen for strafferetligt ansvar, på trods af at denne afdeling ved Audiencia Nacional (domstol i visse straffe-, forvaltnings- og arbejdsretlige sager) udtrykkeligt havde oplyst de rumænske myndigheder om, at retsforhandlingerne ikke på nogen måde var stillet i bero, idet der derimod var afholdt mundtlig forhandling, og dommen var blevet appelleret.

Den rumænske ret er altså af den opfattelse, at der foreligger to fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, hvorfor den afslog fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre, der er udstedt mod den person, der begæres overgivet, JMTB:

- Den eftersøgte person er bosat i Rumænien.
- Det lægges til grund, at lovovertrædelserne ville have været forældede, hvis de havde henhørt under de rumænske judicielle myndigheders kompetence.

4 Relevante retsforskrifter:

Artikel 4 i Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (2002/584/RIA) anfører blandt de fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre følgende:

- I nr. 4): *hvis der er indtrådt forældelse med hensyn til strafferetlig forfølgning eller fuldbyrdelse af straf i henhold til lovgivningen i den*

fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat har jurisdiktionskompetence i medfør af sin egen strafferet.

– I nr. 6): *hvis den europæiske arrestordre er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, og den eftersøgte opholder sig i, er statsborger i eller bosat i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen eller den anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til sin nationale lovgivning.*

- a) I henhold til artikel 4, nr. 4), kan det kun afslås at fuldbyrde overgivelsen, når den stat, der fuldbyrder den europæiske arrestordre, i henhold til sin nationale lovgivning er kompetent til at retsforfølge de strafbare handlinger, der ligger til grund for den europæiske arrest- og overgivelsesordre, og dermed kan anvende sin nationale lovgivning med henblik på at fastslå, om den i denne stats lovgivning fastsatte forældelsesfrist med hensyn til strafferetlig forfølgning eller fuldbyrdelse af straf, er udløbet.

Når retterne i fuldbyrdelsesstaten ikke er kompetente til at pådømme de strafbare handlinger, der har givet anledning til udstedelsen af den europæiske arrestordre, kan de derimod ikke træffe afgørelse om, hvorvidt der er indtrådt forældelse med hensyn til strafferetlig forfølgning eller fuldbyrdelse af straf, ved anvendelse af sin egen lovgivning, men skal derimod henholde sig til lovgivningen i den stat, hvor straffesagen føres.

- b) På den anden side giver artikel 4, nr. 6), mulighed for at afslå overgivelsen under tre betingelser:
- at den europæiske arrestordre er udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning,
 - at den eftersøgte opholder sig i, er statsborger i eller bosat i den fuldbyrdende medlemsstat,
 - og at den fuldbyrdende medlemsstat forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen eller den anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til sin nationale lovgivning.

5 Grundene til, at den forelæggende ret er i tvivl om fortolkningen eller gyldigheden af EU-retten:

Den afgørelse, der er afsagt af den rumænske domstol, synes ikke at være i overensstemmelse med principperne i [denne rammeafgørelse], som nødvendigvis skal overholdes af alle medlemsstater i Den Europæiske Union.

- a) For det første afslås det ved den rumænske domstols afgørelse at overgive den tiltalte JMTB med henvisning til, at der i henhold til Rumæniens lovgivning er indtrådt forældelse med hensyn til de strafbare handlinger.

I denne afgørelse lægges det imidlertid til grund, at bestemmelserne i rumænsk lovgivning om forældelse af lovovertrædelserne finder anvendelse, selv om alle de strafbare handlinger blev begået i Spanien og udgør skatte- og afgiftssvig, som berører Spaniens økonomiske interesser, hvilket medfører, at de rumænske domstole i intet tilfælde kan være kompetente til at pådømme dem.

- b) Afslaget på overgivelse med henvisning til, at den eftersøgte er bosat i Rumænien, synes ikke at opfylde de i rammeafgørelsen fastsatte betingelser for anvendelsen af denne fakultative bestemmelse om afslag på overgivelse.

Den første af de ovennævnte betingelser er ikke opfyldt i dette tilfælde, idet retsforfølgelsen af de strafbare handlinger stadig er verserende, selv om der er afsagt dom over for den eftersøgte i første instans.

Selv for så vidt som det lægges til grund, at den eftersøgte er bosat i Rumænien, på trods af at han under retsforhandlingerne kun har fået tilladelse til at rejse til Rumænien i enkelte korte perioder, har de rumænske myndigheder i forbindelse med afslaget på overgivelse desuden ikke forpligtet sig til i Rumænien at fuldbyrde den endelige straf, som den eftersøgte ville kunne idømmes, hvilket, hvis dette kriterium opretholdes, medfører straffrihed for disse strafbare handlinger.

Det fremgår af Domstolens dom af 31. januar 2023 (C-158/21, ECLI:EU:C:2023:57), præmis 75 og 76, at *hvis det blev anerkendt, at medlemsstaterne til de nævnte grunde kunne tilføje andre grunde, som ville gøre det muligt for den fuldbyrdende judicielle myndighed at undlade at imødekomme en europæisk arrestordre, ville dette dels kunne skade den ensartede anvendelse af rammeafgørelse 2002/584 ved at gøre dens anvendelse betinget af nationale retsregler, dels fratage den forpligtelse til at fuldbyrde europæiske arrestordre, der er fastsat i rammeafgørelsens artikel 1, stk. 2, sin effektivitet ved i praksis at tillade medlemsstaterne frit at fastlægge rækkevidden af denne forpligtelse for deres fuldbyrdende judicielle myndigheder. En sådan fortolkning ville hindre den rette funktion af den forenklede og effektive ordning for overgivelse af personer, der er dømt eller mistænkt for overtrædelse af straffeloven, som er indført ved rammeafgørelsen, og ville derfor være i strid med dens formål som angivet i denne doms præmis 67.*

Nødvendigheden af at forelægge det præjudicielle spørgsmål:

Det er nødvendigt at forelægge dette præjudicielle spørgsmål, eftersom den europæiske arrest- og overgivelsesordre, som den forelæggende ret har udstedt, har været uden effektiv virkning i forhold til Rumænien, hvor den eftersøgte har søgt tilflugt, og formentlig også i forhold til de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union. I denne henseende anføres følgende i den omhandlede

afgørelse fra den rumænske domstol: »den rumænske judicielle myndighed, der skal fuldbyrde den europæiske arrestordre, anmoder det nationale SIRENE-kontor om at træffe de nødvendige foranstaltninger til at tilføje en gyldighedsindikator til den SIS-eftersøgning, der er udstedt af en anden medlemsstat på grundlag af den europæiske arrestordre, hvis fuldbyrdelse er blevet afslået af den relevante myndighed«.

I dom afsagt af Den Europæiske Unions Domstol (Store Afdeling) den 31. januar 2023 (C-158/21, ECLI:EU:C:2023:57) anføres det i præmis 140, at rammeafgørelse 2002/584 ikke indeholder bestemmelser, der udelukker udstedelse af flere på hinanden følgende europæiske arrestordre mod en person, herunder når fuldbyrdelsen af en første europæisk arrestordre vedrørende denne person er blevet afslået.

I samme doms præmis 141 anføres det imidlertid, at udstedelse af en ny arrestordre kan være nødvendig, efter at forhindringerne for fuldbyrdelsen af en tidligere europæisk arrestordre er blevet ryddet af vejen, eller når afgørelsen om afslag på fuldbyrdelse af denne europæiske arrestordre ikke var i overensstemmelse med EU-retten.

Det er således nødvendigt, at Den Europæiske Unions Domstol udtaler sig om, hvorvidt den rumænske domstols afgørelse er i overensstemmelse med EU-retten, i det mindste for at gøre det muligt at udstede en ny europæisk arrestordre mod den eftersøgte tiltalte, som vil have effektiv virkning på det område, hvor han har søgt tilflugt med henblik på at opnå straffrihed.

6. Sagsbehandling:

[Udelades]

[processuelle foranstaltninger; parternes bemærkninger til anmodningen om præjudiciel afgørelse; Abogado del Estado (statens advokat) og anklagemyndigheden har støttet forelæggelsen; den tiltalte, JMTB, har bestridt den]

7. Præjudicielle spørgsmål:

I henhold til artikel 19, stk. 3, litra b), i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde er det nødvendigt, at Den Europæiske Unions Domstol udtaler sig om følgende spørgsmål:

1. For så vidt som det i artikel 4, nr. 6), i Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (2002/584/RIA) fastsættes, at en af de fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre er, at den europæiske arrestordre er

udstedt med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller en anden frihedsberøvende foranstaltning, og den eftersøgte opholder sig i, er statsborger i eller bosat i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen eller den anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til sin nationale lovgivning:

a) **Er det tilladt at udvide anvendelsen af denne fakultative grund til at afslå overgivelse til tilfælde, hvor der endnu ikke er truffet endelig afgørelse over for den eftersøgte?**

b) **Såfremt denne mulighed er tilladt, er det da muligt at afslå overgivelse med henvisning til, at den eftersøgte er bosat i fuldbyrdelsesstaten, uden at fuldbyrdelsesstaten forpligter sig til selv at fuldbyrde straffen eller den anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til sin nationale lovgivning?**

2. For så vidt som det i artikel 4, nr. 4), i Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (2002/584/RIA) fastsættes, at en af de fakultative grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre er, at der er indtrådt forældelse med hensyn til strafferetlig forfølgning eller fuldbyrdelse af straf i henhold til lovgivningen i den fuldbyrdende medlemsstat, og denne medlemsstat har jurisdiktionskompetence i medfør af sin egen strafferet, **er det muligt at udvide denne fakultative grund til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre til tilfælde, hvor der er indtrådt forældelse med hensyn til strafferetlig forfølgning eller fuldbyrdelse af straf i henhold til lovgivningen i den fuldbyrdende medlemsstat, selv om retterne i denne stat ikke er kompetente til at pådømme de strafbare handlinger?**

[Udelades]

[Dommernes underskrifter]